

CENY OGŁOSZEŃ:

Za wiersz milimetrowy przed 50 groszy, w tekście 55 gr., za tekstem 25 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a święteczne 25 proc. drożej. Drobne ogłoszenia po 5 — 10 groszy za wyraz. Najmnie 1 zł.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Prenumerata wynosi miesięcznie

2.00

Administracja
Nr. 8, telefon mieszkania
92, telefon redakcyjny i drukarni 4-94.

Demokratyczny organ niezależny.

Wydawca: Helena Monsiorska. — Red. odp.: Wiktor Monsiorski.

FILIE: Będzin, hotel Bristol; Zawiercie, Piłsud.

Sosnowiec, ulica Kościuszki.

PERFUMY, WODĘ KOLONSKĄ I PUDRY

krajowe i zagraniczne w dużym wyborze poleca

SKŁAD MATERJAŁÓW APTECZNYCH
MAURZYCY REINER

Sosnowiec, Modrzejowska 3.

Prasa włoska o wizycie ministra Zaleskiego.

MEDJOLAN, 11.4. (wł.) Z okazji podróży ministra Zaleskiego »Popolo d'Italia« podnosi zasługi ministra Zaleskiego jeszcze z roku 1922, jako posła Rzeczypospolitej w Rzymie, zdaniem dziennika daty podstawę dobrych stosunków między Polską a Włochami. Następnie podkreśla zasługi, jakie oddał swemu krajowi w polityce międzynarodowej, jako minister spraw zagranicznych, który aczkolwiek starał się załatwić wszystko pokojowo, to jednak działał niemniej energicznie, dodając w ten sposób znaczenia państwu.

WIEDEN, 11.4. W związku z wizytą ministra Zaleskiego w Rzymie, prasa wiedeńska przynosi zapamiętanie politycznych kłótni włoskich na tę wizytę.

Polska — twierdzą w Rzymie — jest potężną zaporą przeciwko rozszerzaniu pamiotyjskiego sławizmu i żelaznym wałem przeciwko imperialistycznym ambicjom Niemiec. Zadaniem Polski jest także odegranie wybitnej roli w utrwaleniu pokoju wśród państw sukcesyjnych, pośród których jest ona silnym i poważnym partnerem polityki Włoch w Europie środkowej i wschodniej.

Obecna chwila nadaje się do ściślejszego porozumienia między Polską i Włochami na terenie gospodarczym, kulturalnym i dyplomatycznym. Oba narody ożywione są ideą pokojową, a porozumienie polsko-włoskie staje się koniecznością pomimo terytorjalnego dystansu między obu krajami.

Posiedzenie komisji budżetowej z udziałem marsz. Piłsudskiego.

WARSZAWA, 11.4. (wł.) Pierwsze posiedzenie po świętach sejmowej komisji budżetowej odbędzie się we czwartek dnia 19 bm. Posiedzenie to obudziło duże za-

interesowanie ze względu na zapowiedziany w nim udział marszałka Piłsudskiego, który będzie przysłuchiwał się obradom nad budżetem wojskowym.

Aresztowani inżynierowie w Moskwie.

BERLIN, 11.4. (wł.) »Germania« donosi z Moskwy, że aresztowani inżynierowie zostali przewiezieni do Moskwy. Wagon kolejowy, w którym znajdowali się aresztowani, otczony został na dworcu przez od-

ział G. P. U. Przybycie aresztowanych do Moskwy trzymane jest w tajemnicy. Więźniów przewieziono do więzienia w Łubiankach. Dalszego przesłuchania zaniechano, ponieważ akt oskarżenia już zamknięty.

Dziwna kampanja wyborcza w Chicago.

CHICAGO, 11.4. (wł.) Pierwsze rezultaty wyborów w Chicago przyniosły porażkę stronictwu Tompsona. Przez cały dzień wczorajszy powtarzały się zbrodnie i akty gwałtu, jakie zawsze towarzyszą kampanji wyborczej w Chicago.

Gdy pewien adwokat murzyński

Granada w towarzystwie dwóch murzynów przejeżdżał samochodem, udekorowanym odevkami, zbliżył się drugi samochód, z którego padły strzały rewolwerowe, zabijając adwokata Granadę i jednego z jego towarzyszy

68-letnia staruszka ofiarą mordu seksualnego.

Morderca ma lat 17 i był już w domu poprawy.

BERLIN, 11.4. W pobliżu Marburga znaleziono w ustronnie położonej chatce zmasakrowane zwłoki 68-letniej Elizy Craemer, która padła ofiarą morderstwa seksualnego.

Zbrodni dopuścił się 17-letni

wychowanek domu poprawy Józef Weil, który został aresztowany w chwili, gdy po popełnieniu tego czynu z całym spokojem spożywał obiad u swej matki, służącej u miejscowego pastora.

500 kulisów chińskich zatopionych.

Straszna katastrofa w kopalni węgla.

MUKDEN, 11.4. W kopalni węgla w Fuszan wydarzyła się straszna katastrofa.

Wskutek zerwania tamy rzecznej ogromne masy wody zalały całkowicie kopalnię w chwili, kiedy pracowano w niej przeszło 500 górni-

ków. Cała załoga kopalni, składająca się prawie wyłącznie z kulisów chińskich, poniosła śmierć w nurtach fal.

Urotowało się zaledwie kilka osób, które znajdowały się w pobliżu szybu.

Szkal międzynarodowy w rękach policji.

WROCŁAW, 11.4. Policji tutejszej udało się przytrzymać międzynarodowego handlarza żywym towarem Maksymiljana Müllera, który od dłuższego czasu operował na Śląsku. Uprawiał on werbunek dziewcząt wiejskich, którym obiecy-

wał dobrze płatne posady i służbę w Berlinie.

Ustalono, że udało mu się kilkakrotnie przemycić transporty tych białych niewolnic do domów publicznych Ameryki Południowej.

Wizyty marsz. Daszyńskiego

WARSZAWA, 11.4. (wł.) W dniu dzisiejszym marszałek sejmu Daszyński złożył wizyty wszystkim obecnym w Warszawie ministrom.

Pół miljarda złotych.

WARSZAWA, 11.4. (wł.) Portfel wekslowy banku polskiego osiągnął w obecnej chwili pół miljarda złotych.

Wielkie łowy.

WARSZAWA, 11.4. (wł.) Dziś rozpoczęło się w puszczy Białowieskiej wielkie polowanie reprezentacyjne, zorganizowane przez ministerjum rolnictwa. W polowaniu biorą udział: ministrowie, korpus dyplomatyczny akredytowany przy rządzie polskim oraz zaproszeni goście.

Sekretarz międzynarodówki komunistycznej wydany z Francji.

PARYŻ, 11.4. (wł.) Aresztowany wczoraj austriak Schüller, sekretarz międzynarodówki komunistycznej i delegat komitetu wykonawczego międzynarodówki został wydany z granic Francji. Schüller udał się do Niemiec.

Piorun w świątyni

5 zabitych, 30 rannych.

LONDYN, 11.4. (wł.) Dzienniki donoszą z Bombaju, że w pobliżu Kottsyam (południowe Indie) piorun uderzył w świątynię, w czasie nabożeństwa. Pięciu ludzi poniosło śmierć, 30 odniosło rany.

Stracili życie dla 25 fenigów.

KOPENHAGA, 11.4. (wł.) W okolicy Varda w zachodniej Jutlandji dwaj młodzi parobcy założyli się o 25 fenigów, kto z nich dłużej utrzyma się pod wodą podczas pływania, przyczem obaj zatopili.

Nowy raid hipiczny.

PARYŻ, 11.4. (wł.) Panna Dorange, francuska, która odbyła raid hipiczny z Paryża do Berlina, odbywa teraz nową wycieczkę do Bukaresztu, dokąd podjęła się dotrzeć po 70 dniach.

Gwałtowny tornado szaleje.

MEKSYK, 11.4. (wł.) Gwałtowny tornado szalał w szeregu miast, stanu Coshuila. Rozmiary szkód dotychczas nieznanne.

16-ta loteria państwowa.

5-ta klasa — 25-ty dzień.

Zł. 10.000 nr. 87864.
Zł. 3.000 n-ry: 17306 28305 103561
Zł. 2.000 n-ry: 10479 101514.
Zł. 1.000 n-ry: 7407 10369 24847
39069 52943 106855 121544 128692.
Zł. 600 n-ry: 817 2267 3316 3880
6569 7781 18806 31779 43134 45132
47959 53326 59810 63307 71537 75020
75027 84482 94008 95601 98870
99541 116447.
Zł. 500 n-ry: 2069 3538 9193
14272 16346 16456 19169 28081 28510
28574 35089 40094 40707 50127 57167
64938 64989 72437 74664 82984 94835
96381 107656 111500 114038.

Stawki i mniejsze wygrane nie umieszczone w powyższym wykazie można przejrzeć bezpłatnie w kolekturze Loterii Państwowej J. HLAWSKIEGO w Sosnowcu, ul. 3-go Maja 23. Tamże uskutecznią się zmiany stawek na losy nowe.

RAMY

do obrazów, portretów, detektorów itp. tania i najlepiej

wykonuje specjalna pracownia ramiarska

„LA ORNAMO“ w Sosnowcu
Hale „Rozwoju“, ulica Kościelna,
w podwórzu.

Prasa donosi, że...

— W tych dniach otwarta została w Paryżu sesja mieszanego trybunału polsko-niemieckiego w sprawie odszkodowania za towary, zarekwirowane przez Niemców w Łodzi w czasie okupacji.

Jak wiadomo, straty kupców i przemysłowców łódzkich sięgają wprost bajkońskich sum.

Specjalne zainteresowanie budzi sprawa firmy „I. K. Poznański”, która może się stać precedensem dla innych tego rodzaju spraw. Z ramienia firmy występuje adwokat Wittenberg i de Monzie, brat ministra francuskiego.

— W dniach najbliższych nastąpi ostateczna decyzja w sprawie zamierzonych od dłuższego czasu przesunąć personalnych na stanowiskach wojewodów.

Do tych ostatnich projektów należy: na miejsce ustępującego wojewody Bnińskiego w Poznaniu ma zostać mianowany dotychczasowy wojewoda lwowski p. Borkowski. Wojewodą lwowskim zostałby poseł Gołuchowski, który zrzekłby się mandatu sejmowego. Na miejsce posła Gołuchowskiego do sejmu wszedłby: z listy państwowej nr. 1 A. Birkenmajer, dziennikarz.

— Z pogranicza litewskiego donoszą, że w związku z konferencją w Kiełwcu litwini czynią gorączkowe przygotowania na stacji granicznej Zawiasy, przeprowadzając studia, gdzie mają być zbudowane cysterny naftowe, jak również pracują nad węzłem kolejowym, który będzie niezbędny przy otwarciu ruchu kolejowego z Polską.

— W kościele św. Elżbiety we Lwowie popielnicowy został w drugi dzień świąt Wielkanocy oburzający czyn bluźnierczy.

Do ołtarza, przed którym ksiądz rozdawał komunię św. podszedł Zygmunta Goldsteina, 45-letni handlowiec, zamieszkały przy ulicy Grodzieckiej 99 i ukłękawszy, przyjął komunię św., poczem odszedł na ubocze i wypluł ją na ziemię.

Tylko niezwykłemu taktowi świadków bluźnierstwa zawdzięczać należy, iż tłum modlących się w kościele nie zareagował czynnie za Goldsteina. Goldsteina oddano do policy.

— We wsi Zórawiczki w pow. przeworskim rozegrała się niezwykle ponura tragedia rodzinna. Gospodarz tamtejszy Jan Zapala w czasie sprzeczki z żoną z powodu dzieci zamordował przy pomocy rydla żonę i 4-letnią pasterbicę i śmiertelnie zranił 10-letniego pasterba, poczem nożem kuchennym poderznął sobie gardło, ponosząc śmierć.

— Onegdaj zdarzył się na szosie pod Szamotułami w Poznańskim straszny wypadek, który pociągnął za sobą dwie ofiary. Oto na jednym rowerze przejeżdżali się 18-letni Leon Techmara i 19-letni Stefan Michalak. W pewnym momencie wpadł na nich z tyłu pędzący z zawrotną szybkością samochód.

Szoki zderzenia były straszne. Obaj cyklisci upadli na ziemię. Techmara odniósł ciężkie okaleczenia i wstrząs mózgu wskutek czego rano dnia następnego zmarł, nie odzyskawszy przytomności, Michalak zaś ciężko poturbowany dogorywa w szpitalu.

Duchowieństwo niemieckie na usługach hakaty.

Gwałtowna germanizacja ludności polskiej na Śląsku niemieckim trwa z niesłabnącą siłą.

Między innymi zaprowadzono regularne nabożeństwa niemieckie w parafjach czysto polskich. W świecie głębiżycznym (85 proc. polek) po plebiscycie jak na kontendę zaniknął zupełnie język polski z kościoła.

Loterja budowlana — środkiem odrodzenia ruchu budowlanego.

Wojna wszechświatowa w krajach, które były terenem walk, a więc nade wszystko w Polsce dokonała zniszczenia dobrobytu. Odbudowa i rozbudowa miast jest niezbędną dla zapewnienia dachu nad głową tysiącom pozbawionym ognisk rodzinnych w różnych dzielnicach kraju.

Potrzeba przedewszystkiem tanich mieszkań jedno i dwupokojowych dla tak wielu przez los wydziedziczonych w Polsce pracowników fizycznych i pracowników umysłowych.

Zastój w przemyśle budowlanym, jaki trwa od okresu powojennego jest wynikiem zaniku prywatnej inicjatywy budowlanej, brakiem oszczędności w szerszych warstwach społeczeństwa i niechęcią do lokowania kapitałów przez sfery posiadające w budowie domów, wskutek drożyzny materiałów budowlanych i większych kosztów robocizny.

Jak ciężkie jest położenie warstw pracujących, zamieszkałych, wobec braku mieszkań w barakach stolicy, lub gnieżdżących się w najgorszych warunkach sanitarnych na oddalonych przedmieściach, lub w okolicach Warszawy, czy innych większych miast w Polsce i pozbawionych zazwyczaj dogodnej komunikacji, wskutek czego bezprodukcyjnie marnotrawi się bardzo dużo czasu i energii, — jak dalece te opłakane stosunki mieszkaniowe przyczyniają się do rozgoryczenia upośledzonych, nie za swoje winy, i zwiększają kadry skłonne do podporządkowania się wpływom komunistycznym — o tem wie każdy. Wiedzą o tem zarządy miast w Polsce i winni szukać różnych dróg do naprawy sytuacji.

Zanim stabilizacja złotego wyda w następstwie swe owoce w postaci ożywionego ruchu w przemyśle, tem samem zmniejszenia bezrobocia zwię-

żenia zdolności płatniczych ludności, zanim należycie ujęty i scentralizowany ruch budowlany współdzielczy zafoczy szerokie kręgi — byłoby dobrze, aby zarządy miast pomyślały o akcji w tym kierunku, możliwej do przeprowadzenia, która pociągnęła szerokie sfery do składania swych zapracowanych groszy dla rozszerzenia akcji budowy domów mieszkalnych.

„Expres Kaliski” radzi, by zarządy miast podjęły zabiegi w celu zorganizowania loterii miejskich budowlano-mieszkalniowych. Posiadacze biletów loteryjnych, którym posłużyłoby szczęście, wygrywaliby dwupokojowe przewaźnie mieszkania w domkach z ogródkami, któreby były przez miasta budowane, zyskując na zawsze własny dach nad głową.

Każda gmina miejska o większej ilości mieszkańców, a przedewszystkiem Warszawa, Łódź, Lwów, Kraków, Poznań, Wilno, Lublin, Sosnowiec i t. d.

wprowadzałyby miejską loterię budowlaną odnośniei gminy na zasadach następujących:

1) miasto buduje na przedmieściach jednorodny domki z ogródkami dla oddzielnych rodzin ze wszelkimi wygodami;

2) środki finansowe na budowę tych domków magistraty czerpią przy pomocy kredytów banku gospodarstwa krajowego pod zastaw majątku miejskiego, które to kredyty byłyby pokryte z wpływów loterii budowlanej;

3) każde większe miasto zorganizowałoby przy magistracie oddzielną dyrekcję loterii budowlanej miejskiej; centrala wszystkich powstałych dyrekcji miejskich loterii budowlanych mieszcałaby się w generalnej dyrekcji loterii budowlanej, która powstałaby w Warszawie pod zwierzchniemi kierownictwem banku gospodarstwa krajowego przy udziale delegatów zainteresowanych ministerstw.

Uposażenie urzędnicze w Warszawie i na prowincji.

Zbliżający się termin rozstrzygnięcia zasadniczego o uposażeniu pracowników wywołuje coraz częstsze głosy o sposobach tego rozstrzygnięcia.

Na jedną z ważnych stron tej sprawy zwraca uwagę ostatni numer „Życia Urzędniczego” (Nr. 516). Czytamy tam:

»Różnice między wysokością uposażeń w poszczególnych miejscowościach w myśl obecnie obowiązujących przepisów wynikają z dwóch powodów: 1) od wielkości miejsc uzależnione są stawki dodatku mieszkaniowego; 2) zasadnicza część uposażenia zwiększana jest w Warszawie o 20 proc. dodatek stołeczny, w woj. śląskim, w Białej, w Gdyni o 40 proc. dodatek kresowy».

Z porównań obliczenia płac wynika, że dla urzędnika samotnego na prowincji uposażenie jest niższe o 16,1 do 20 proc. niż w Warszawie, dla urzędników z rodzinami o 15, 6 — 25,5 proc.

W innych państwach tak wielkie różnice nie istnieją. W Czechosłowacji różnica do 9 proc. tylko w gminach do 15,5 proc. W Austrii w gminach do 10.000 mieszkańców o 2,7 proc. niższe, niż w Wiedniu, w najmniejszych zaś miejscowościach o 7 proc. Podobnie rzecz się ma w Niemczech, gdzie naogół różnica ta dochodzi do 4 proc., a tylko w miejscowościach najmniejszych do 16 proc.

Naturalnie, że należy wziąć pod uwagę 1) różnice w kosztach żywności i 2) różnice w wysokości czynszu mieszkaniowego, by uznać słuszność tej analogii: Z materiału statystycznego, podawanego przez »Kwartalnik Statystyczny» wynika, że na 175 miast polskich w 50 miastach koszt utrzymania są niższe

najwyżej o 8,1 proc. w 125 zaś o 16,8 proc. Koszta utrzymania odgrywają w tych obliczeniach rolę zasadniczą i dominującą.

Uposażenia są zatem na prowincji znacznie niższe, niżby to wynikało ze stosunku kosztów utrzymania przyczem najbardziej pokrzywdzeni są urzędnicy w dużych miastach poza Warszawą.

Wobec takiego stanu rzeczy wysuwane są wnioski, jakie należałoby wprowadzić do przyszłej »ustawy uposażeniowej: 1) włączenie dodatku mieszkaniowego do uposażenia, jako jego integralnej części. Zamiast określenia dla stolicy i ewentualnie innych miejscowości dodatku do zasadniczych norm uposażeniowych, wydawałoby się wygodniejszym branie za podstawę dla stolicy i określenie dla innych miejscowości odsetka o jaki różnią się w nich uposażenia od tych norm zasadniczych; w tym celu miejscowości musiałoby być podzielone na kilka klas przez szczegółowe wyliczenie (mniej wskazane według liczby mieszkańców).

2) Wysokość różnic między uposażeniami w różnych miejscowościach określona być winna na podstawie danych o kosztach utrzymania. Te dane pozwolą przeprowadzić podział na klasy. Stosunkowo mało zmieniłoby się odchylenie od norm stołecznych dla wsi i miast małych, gruntownej rewizji natomiast ulec muszą uposażenia w średnich i dużych miastach poza Warszawą szczególnie w dotychczasowym systemie pokrzywdzonych.

Sądymy, że te zasady są konieczne dla urzeczywistnienia zasady sprawiedliwości w systemie uposażeniowym.

W Baborowie, Nasilu, Branicach i Sułkowie, gdzie ludność posługuje się narzeczem morawsko-polskim, germanizacja przez kościół jest tak intensywna, że nawet napisy polskie na nagrobkach cmentarnych usuwa się z polecenia księży. Szczególnie zaskrzył się w tej mierze proboszcz baborowski ks. Kloske.

Szczegóły budowy nowej kolei Górny Śląsk—Gdynia.

W związku z budową nowej linii kolejowej Herby — Zduńska Wola — Inowrocław, oraz dalszego jej przedłużenia z Bydgoszczy do Gdyni, odbyła się w Częstochowie wspólna konferencja zainteresowanych dyrekcji kolejowych: warszawskiej, katowickiej, poznańskiej i gdańskiej.

Omówiono szczegóły dotyczące trasy nowej linii, rozmieszczenia domów mieszkalnych dla kolejarzy, domów noclegowych dla drużyn konduktorskich, oraz kwestję podziału i rozgraniczenia nowej linii pomiędzy wymienione dyrekcje.

Czy jesteś członkiem L. O. P. P.?

